

HANA HAVELKOVÁ

1949-2020

CHARISMATICKÁ PEDAGOŽKA INSPIRUJÍCÍ VYSOKOŠKOLSKÉ STUDENTY A STUDENTKY

Hana Havelková se narodila v roce 1949 ve Valticích a byla uznávanou socioložkou, filozofkou a vysokoškolskou pedagožkou, která se zaměřovala především na genderová témata. Studovala sociologii a politickou filozofii na Masarykově Univerzitě v Brně, kde získala v roce 1976 titul PhDr. a v roce 2007 titul Ph.D. na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Stala se jednou ze zakládajících osobností Katedry genderových studií na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy, kde přednášela již od roku 1996 až do svého odchodu do důchodu v roce 2018.

Téma feminismu začala zkoumat v 90. letech vlivem okolností, které ji k tomu přiměly, nikoli z vlastní iniciativy. Domnívala se, že tato problematika neodhalí nové skutečnosti o vztazích mužů a žen ve společnosti. Když se ale do tématu ponořila, zjistila, že se mýlila a že komunistická moc vymýtila z veřejného prostoru otázky věnující se vztahu mezi ženami a muži a proměně jejich rolí. Cítila, že je třeba tuto chybu napravit a provést důkladný výzkum historických období z genderového hlediska.

Byla význačnou myslitelkou a autorkou mnoha děl v českém, anglickém i německém jazyce, které se věnovaly feministické politické filozofii, ženám ve vědě a zastoupení žen v politice, médiích a ve veřejném diskurzu, genderové teorii kultury a společnosti. V 90. letech se zabývala napětím ve feministických diskuzích mezi "Východem" a "Západem". Její odborné texty vynikaly důrazem na teoretickou ukotvenost a analytické uchopení otázek, které si kladla. Feminismus pro ni znamenal významnou součást moderního myšlení, úhel pohledu rozšiřující kulturní a sociální kontext. Ve své práci také hledala odpovědi na otázky týkající se naší specifické komunistické a postkomunistické minulosti z genderového hlediska. Snažila se přijít na to, proč během i po éře komunismu feminismus nikomu nechyběl, ač měl na našem území dlouhou tradici. Připomínala kořeny feminismu na našem území a hrdinky minulosti, které bojovaly za politická a občanská práva žen, která mnoho lidí dnes vnímá jako jistou samozřejmost.

Inspirojící byla nejen její publikační činnost, ale také její věhlasné přednášky věnující se feministickým teoriím, které inspirovaly velké množství studujících. Hana Havelková se snažila o to, aby se kriticky zamýšleli nad sebou samými a nad člověkem ve společnosti a místem, které v ní zaujímá.

Téma feminismu bezpochyby dokázala předat zajímavým způsobem, který nadchl její četné publikum na fakultě a podnítil je k bližšímu zkoumání dané problematiky. Svým stylem výuky byla vzorem pro pedagogy a pedagožky, neboť dané téma dokázala podat tak, že nejen zaujalo mnoho mladých studujících, ale také je nalákalo na magisterské studium a profesní dráhu v oboru. Jak sama podotkla:

„Nahromadila se potřeba reflexe. Vidím to na fakultě, kde učím, že zájem studentů o feminismus je obrovský. ... Dokonce i antifeminismus udělal službu ... řada studentů mi uvedla jako motiv, že ataky mladou zvědavou generaci přivedly k feminismu.“

- Hana Havelková, 2003

Hana Havelková působila také v redakční radě historického časopisu L'homme, časopisu Constelations a Sociologického časopisu. V letech 1993-2006 byla předsedkyní Českého helsinského výboru pro lidská práva. V roce 2015 vydala spolu s Liborou Oates-Indruchovou knihu Vyvlastněný hlas: proměny genderové kultury české společnosti 1948-1989. V roce 2019 pak vznikla kniha Odvaha nesouhlasit: feministické myšlení Hany Havelkové a jeho reflexe, jejímiž editorkami jsou Věra Sokolová a Ľubica Kobová. Zde jsou představeny hlavní myšlenky Hany Havelkové a její celoživotní dílo obohacené o příspěvky jejích kolegů a kolegyň obdivujících její práci a osobnost.

Zemřela 31. 10. 2020 ve věku 71 let.

Zdroje

SOKOLOVÁ, Věra. In Memoriam, Hana Havelková [online]. In: ASPEKTin - feministický webzin. ISSN 1225-8982. 02/11/2020. [cit. 2022-05-08].

Dostupné z: <http://aspekt.sk/content/aspektin/memoriam-hana-havelkova>

SOKOLOVÁ, Věra a Ľubica KOBOVÁ, ed. Odvaha nesouhlasit: feministické myšlení Hany Havelkové a jeho reflexe. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2019. ISBN 978-80-7571-038-3.

Fotografie

Fotografie Hany Havelkové [online]. [cit. 2022-05-08]. Genderová studia. Fakulta humanitních studií. Dostupné z: <https://gender.fhs.cuni.cz/KGS-19.html>